

N. perpusilla* (K g.) Grun. (ráczkevei zúgó), *N. placentulá* (E.) K g. (Duna, Káposztásmegyer mellett). *Pinnularia Braunii* (Grun.) Cl. (Ráczkeven a Dunaág partja egy kis forrásában, Gutwiński, Bul. Ac. Cracov. 1909. 481. közli Panszczyca és Sucha Woda közül a Cicha Woda-ból, tehát már a Lengyel Tátrából. 3. ábra), *Gomphonema Augur* E. (u. ott), **Cymbella parva* W. Sm. (Mátyás-csorgó lefolyástava), *C. turgidula* Grun. (vannak olyan példák is, amelyek igen rövidek és csupán egy szeparált pont van a median csomó hasi oldalán, 12. ábra, u. ott), *Grunowia obtusa* (K g.) Rabh. (ráczkevei zúgó, fennakadva?) és a var. *Delognei* (Grun.) (Ráczkeve, kis parti forrás), *Tryblionella angustata* W. Sm. (ráczkevei zúgó, fennakadva?), *T. Hantzschiana* (Hantzsch) Grun. (u. ott), **T. debilis* Arnott et Rylands (Hochbach vizesésében, 4. ábra; a Lacsny által Nagyvárad melegvizek, Bott Közl. XI. 1912. 174. közölt adat egészen bizonyosan a *T. Hantzschiana* (Hantzsch) Grun. var. *Levidensis* W. Sm. olyan példája, amelynek csikjai igen halványan láthatók, amint a méretek feltétlenül bizonyítják), **Nitzschia dubia* W. Sm. (Hochbach vizesése alatti tó), *N. gracilis* Hantzsch (ráczkevei zúgó), *N. Kützingiana* Hilse (Ördögárok, Mátyás-csorgó, Ráczkeve a Dunaág partján. Talán inkább hegyi növény?), **N. sigma* (K g.) W. Sm. (főként a *N. Clausii*-hez Hantzsch kissé közeledő alakok; a Hochbach több helyén, talán hegyi sp.?). **N. stibilis* Grun. var. *paleacea* (Grun.) (lágymányosi tó, ráczkevei zúgó, Duna Káposztásmegyer mellett).

Az eddigiekben felsorolt adatok a következő időpontokban gyűjtött anyagokra vonatkoznak (valamennyie az 1921. évből való): Soroksár jan. 6., Ördögárok a Remetevölgyben jan. 16., Ördögárok a Lipótmezőnél febr. 3., Lágymányosi tó febr. 11., Mátyás-csorgó febr. 20., Ráczkeve márc. 13., Hochbach ápr. 11., Duna Káposztásmegyeren ápr. 14.

Szeged, a m. kir. F. J. Tud. Egyetem Ált. Növénytani Intézete, 1922. május 12.

(A növénytani szakosztály 1922. máj, 10-én tartott üléséből.)

Hollós László: Földalatti gombák Szekszárdról.

Földalatti gombáinknak 1911-ben megjelent monografiájában¹ egyetlen adatot sem tudtam felvenni szülővárosom, Szekszárd környékéről, noha itt is buzgón kerestem. Erdeinkben csupán kopár lőszre találtam, melyben földalatti gomba nem terem.

¹ Hollós L. Magyarország földalatti gombái, szarvasgombaféléi. Kialja a K. M. Természettudományi Társulat.

Azóta ráakadtam a humuszós helyekre, a földalatti gombák termőhelyeire s 1914-ben már 16 faj volt innen gyűjteményemben.¹ Később még 4 fajt találtam s így most 20 fajt tudok felsorolni Szekszárdról. Közülök kettő, a *Stephensia bombycina* (Vitt.) Tul. és a *Terfezia Mattirolonis* Ed. Fischer, ismeretlen volt hazánkból.

A Szekszárd vidékén eddig talált földalatti gombák a következők:

Balsamia fragiformis Tul. A Sötétvölgyben és Kis-Bükkben, bükk alatt a földben, mindig egyenként. Nem gyakori. Jun., szept., okt.

Elaphomyces aculeatus Vitt. Bükkfák alatt, agyagos, barna földben, sok helyen. Így a bati erdőben, az „Erzsébet királyné emlékdombok” környékén, a völgyben, a lejtőn és a hegytetőn, a Kis-Bükkben, Sötétvölgyben. A szekszárdi hegyi erdőnek leggyakoribb földalatti gombája. Jún., júl., szept., okt.

Elaphomyces variegatus Vitt. A Kis-Bükkben és a bati erdőben, idősebb cserfák alatt, mélyen az agyagos földben. Nem gyakori. Júl., okt.

Elaphomyces virgatosporus Holl. A Kis-Bükkben, bükkfa alatt, fekete, humuszos földben, júliusban. Nem gyakori. Eddig csak Litkéről (Nógrád vm) volt ismeretes.

Gautieria graveolens Vitt. Vegyes lomberdőben, Guroviczán, aug. Fehér myceliuma igen sok helyen, óriási területeken volt a föld alatt, de termését ritkán találtam. Csak megerősíthetem régebbi észrevételemet, hogy frissen ez is kellemes illatú mint a *G. morchellaeformis* Vitt.

Hydnobolites cerebriformis Tul. A bati erdőben, korhadó lombhulladékban, aug.

Hymenogaster pusillus Berk. et Br. A Gurovicza erdőben, gyertyánfa alatt, július közepén.

Hymenogaster vulgaris Tul. Erdei fenyő és mogyoróbokor alatt a bati erdőben, aug., szept.

Hysterangium fragile sensu Hesse. Csertölgy alatt a bati erdőben, júl.

Melanogaster ambiguus (Vitt.) Tul. A Kis-Bükkben, csertölgy körül, fekete földben, július elején.

Melanogaster variegatus (Vitt.) Tul. Guroviczán, vegyes lomberdőben, kopáras helyeken, többnyire csúcsaikkal a földből kilátszva, júl., aug. Néhány helyen bőven és nagy példányokban.

Pachyphloeus melanoxanthus Tul. A bati erdőben mogyoróbokor alatt, okt. Száradás alatt gyengén jodoform-, inkább almaszagú.

¹ Hollós L. Szekszárd földalatti gombái. A Tolnavármegyei Köz-művelődési Egyesület Évkönyve az 1913. évről. Szekszárd, 1914. p. 11–16.

Stephensia bombycina (Vitt.) Tul. Rabenhorst, Kryptogamen-Flora, Bd. I., Abt. V., p. 29. (Fig. 1—4., p. 16.) A bati erdőben, a vadászház mögött, erdei fenyő alatt, kopár földben, szept. Egy példány tetejével kilátszott. Tömlői $150—180 \times 25$ " méretűek, gömbölyű, sima spórái $20—25$ " átmérőjűek. A bécsi udvari múzeumból összehasonlításra kapott példány (*Genea bombycina* V. Herb. Welw. Vermutlich Original v. Vittadini) spóráit szintén $20—25$ " átmérőjűnek találtam. Vittadini Észak-Olaszországban fűzek alatt, nyáron találta.

Terfezia Mattirolonis Ed. Fischer. Rabenhorst, Kryptogamen-Flora, Bd. I., Abt. V., p. 78. (Fig. 1—4, p. 70.) Legelőszőr 1915. július 17-én találtam a felső régi temetőben, egy vén akácfa alatt, gyengén fűves, majdnem kopár helyeken 15 példányt szedtem. Később több helyen, messze minden fától, elhanyagolt, régi sirdombokon is megtaláltam különböző években júl., aug., okt., nov. hónapokban.

Ökölnyi nagyságú példányok nem ritkák, nagyobbak is kerültek. A két legnagyobb, 12.5 cm hosszátmérőjű példány súlya 430 és 450 gr volt. Igen gyakran egy kis része kilátszik a földből néha erősebben kiemelkedik.

Eddig csak Piemontból ismeretes, ahol novembertől márciusig terem *Cerasus avium* alatt.

Rövid nyelű tömlői $95—115 \times 50—55$ " méretűek, érett, recés spórái $17—20$ " átmérőjűek.

A leírás szerint nagyon rossz szagú. Azt találtam, hogy a friss példányok burgonya- vagy erős vargánya-szagúak, száradás alatt kellemes almaillatúak. A vén, ellágyult példányok undorító szagúak.

Többször használtam ételnek. Vizben jól megmosva és felszeletelve, vöröshagymás, paprikás zsirral és tejföllel pörköltnek elkészítve, borjúhúshoz hasonló, puha, jóízű eledel. Olaszsal és burgonyával főzelékgyanánt is kellemes.

Tuber aestivum Vitt. Tölgyfák között, galagonyabokor alatt, agyagos földben a bati erdőben, az „Erzsébet királyné emlékdombok” mögött, szórványosan a Guroviczában is, a forrás környékén, júl. okt.

Tuber aestivum Vitt. *b. mesentericum* (Vitt.) Ed. Fischer. A bati erdőben, az „Erzsébet királyné emlékdombok” környékén, itt-ott a Kis-Bükkben is. Általában, cserétölgy alatt, főleg ahol som és kecskerágó képezi az aljafát, laza, porlékony, fekete, humuszdús földben. Gyakran leltem olyan helyeken, ahol a földet borostyán vonja be. Néha bükk alatt is előkerült, egyszerűen a lehullott levéltakaró alján.

Júl., aug., okt. hónapokban szedtem. A legnehezebb példány 25 grammos volt, három legnehezebb példány összsúlya 62 gr.

Az összes példányok mély alapi gödörrel bírnak s főleg

ezáltal különböznek a tőalaktól. Varangyaikon nincsen finom keresztcsikoltság. Kezdetben szagtalan, egy-két napi állás után, a száradás alatt erős, főtt kukoricaszerű szagot terjeszt. Szekszárd mellett oly gyakori ez a gomba, hogy innen a bécsi múzeum exsiccataja részére is küldhettem 120 példányt. (Schedae ad „Kryptogamas exsiccatae“ Centuria XXII., No 2124.)

Tuber excavatum Vitt. A Kis-Bükkben, mintegy 120 éves bükkfa mellett, mélyen a földben, a bati erdőben cserfák alatt, júl., aug., okt.

Tuber excavatum Vitt. *c. fulgens* (Quél.) Ed. Fischer A Kis-Bükkben és Sötétvölgyben, csertölgyek alatt, agyagos, barna földben, többfelé szórványosan, jún., júl., okt.

Tuber rapaeodorum Tul. A bati erdőben, Kis-Bükkben bükkfa alatt, agyagos földben, a földszinén fekvő is, júliusban.

Tuber rufum Pico. A bati erdőben, Kis-Bükkben, humuszos, fekete földben, bükk, csertölgy, mogyoró alatt, júliusban, legkésőbb októberben.

(A növényteni. szakosztály 1921. dec. 14-én tartott üléséből.)

Degen Árpád: A *Riccia Frostii* Austin, R. *commutata* Jack és *Ricciocarpus natans* (L.) Corda előfordulása Budapest környékén.

A *Riccia Frostii*-nak Magyarországon történt felfedezése¹ szakkörökben élénk érdeklődést keltett, mert ez a faj a ritkábbak közé tartozik, elterjedése pedig eléggé sajtószerű: Északamerika nagy folyói, a Volga, Jenisei, Tigris és az Euphrates partjai, Északolaszország; 1898-ban Heeg egy Pokorny által 1851-ben Bécsben a Wien folyó partján gyűjtött növényben is felismerte ezt a fajt. Ez s a Maros partján történt felfedezése valószínűvé tette, hogy a Duna középső részén is előfordul. A szerencse valóban kezemre játszott legelsőbben 1915. szept. hó 8.-án, amidőn Dunaharaszti és Taksony közt találtam egyetlen egy, igaz hogy szépen kifejlődött gypet, melynek meghatározását Schiffner tanár urnak köszönöm. Még ugyanabban az évben a fagy beálltaig végig kutattam a Dunának Budapesttől délre eső partjait s valóban sikerült több helyen megtalálnom. Eddig megállapíthattam, hogy Erzsébetfalvánál északabbra nem fordul elő, a legkönnyebben megtalálható előfordulási helye a dunaharaszti templom alatt van a parton, innen Taksony felé úgy az innenső, mint a haraszti sziget partján elvéte

¹ L. Győrffy, Magy. Bot. Lap. 1913: 26.